

som den trykte Regnskabsberetning for det lærde Skolevæsen viser, herfor opført en Indtægt for Skolefond, og det en ikke ringe Merindtægt, thi medens Lejeafgiften kun var 600 Kr. — nogle Aar beløb den sig ganske vist til 800 Kr., men i de sidste Aar var den kun 600 Kr. —, saa beløb Købesummen sig til over 50,000 Kr.; det bliver altsaa en langt højere Reinteindtægt. — Jeg erkender, at det er et rent Billigheds spørgsmål med Hensyn til Rektor Koeboeds Bevilling, og naar man ikke har ment at burde indrømme denne Forhøjelse, saa kan jeg ikke insistere paa den. Jeg maa slaa mig til Ro med, at Udvalget ikke har ment at kunne gaa med dertil. — Med Hensyn til Stiftandsættelsen af Aalborg ny Katedralskole, ja, saa er det jo nødvendigt, at den vedligeholdes, og den Stiftandsættelse, det her gælder om, er et ringe Supplement til, hvad der er stiftet. Jeg tror, saa vidt jeg erindrer, er det kun nogle Vin-duer, nogle Forsaetsvinduer, der er Tale om, og jeg antager ogsaa, at man en Gang maa komme til at lade Græsset gro over denne Bygnings Oprindelse, ligesom i Anledning af en anden Bevilling, jeg omtalte forleden. Man kan jo ikke blive ved paa den Maade at undlade at tage de virkelige Forhold for Øje, og det er jo Tilfældet, at vi her have en Bygning, der maa vedligeholdes.

Berntsen: Jeg vil nødig berøve den ærede Ordfører hans Haab om saa hurtig som muligt at komme over det Afsnit af Finansloven, som her foreligger til Behandling, men jeg vil gerne benytte Lejligheden til kort at præcisere min Opfattelse af et Forhold, der berøres af det foreliggende Afsnit, og jeg tror, jeg har Ret dertil, foranlediget ved de Skrivelser, som ere optagne i Betænkningen fra den ærede Kultusminister. Det er nemlig Spørgsmaalet om Statsunderstøttelse til Realskoler. Jeg beklager meget, at de høre med til de Spørgsmaal, som Finansudvalget har taget Bestemmelse om at udsætte indtil 3dje Behandling af Finansloven; men naar 3dje Behandling af Finansloven skal foretages, kan det jo være, at der foreligger en Indstilling, som jeg og andre Medlemmer ikke billige, og vi ere da noget vanskelig stillede, idet det enkelte Medlem jo ikke kan stille Vædringsforslag til Finanslovens 3dje Behandling, hvorimod der skal flere Medlemmer til for at stille Vædringsforslag. Jeg mener nemlig, at Tilfuddet til Realskolerne er vokset i en foruroligende Grad, og jeg mener, at der i det Hele taget er oprettet for mange Realskoler; jeg mener, at vi her ere inde paa en Vej, hvor der er al Grund til at tage

under alvorlig Overvejelse, om det ikke snart er paa Tide at stanse paa den, eller i hvert Fald begynde at tage Reb i Sejlene. Der er for det Første den Mærkelighed, at Understøttelserne til disse Realskoler uddeles uden nogen som helst Regel, aldeles paa Slump. De Understøttelser, der nu uddeles af Staten til Højskoler, til Landbrugsskoler, til tekniske Skoler o. s. v., uddeles nu dog efter almindelige Regler; men Statsunderstøttelserne til Realskolerne uddeles, saa vidt jeg kan se, uden noget som helst Princip og uden nogen som helst Plan. Jeg tror, at Realskolerne mange Steder gøre tvivlsom Nytte, og navnlig er jeg meget betænkelig ved de saakaldte kommunale Realskoler; thi det er ikke sjældent, at det fører til, at disse Skoler nærmest blive til Gavn for de mere velhavende Folks Børn, og det fører ikke sjældent til, at Kommunalbestyrelserne forsummer den Udvikling, som jeg mener burde finde Sted i de kommunale Skoler. Endvidere mener jeg, at mange af disse Realskoler opretholdes paa temmelig kunstig Maade ved det Statsbidrag, som ydes dem. Det er jo aldeles utvivlsomt, at hvis de ikke kunde paaregne saa stort et Statstilfud, som de nu paaregne, og som de nu modtage, saa vilde mange af disse Skoler ophøre, og det vilde jeg ikke tage mig videre nær. I Stedet for at være almindelige Dannelsesanstalter, saa ere disse Skoler nu nærmest anlagte paa at føre Eleverne til en bestemt Eksamen, Præliminæreksamen, og det fører desværre mange Steder til, at Undervisningen bliver et Slags Uffortningsssystem, i Stedet for at Eleverne skulde modtage en Undervisning, som virkelig kunde tjene som Grundlag for almindelig Dannelse. Det er ikke uden Interesse, jeg har læst den Beretning, Statens Tilsynsmand har givet om disse Skoler, og det har forekommet mig høist mærkeligt at se, at han i meget stærke Udtryk beklager den Mangel paa Undervisning i Dansk, som han har været Vidne til i mange af disse Skoler, medens han roser Undervisningen i de fremmede Sprog; de fleste Steder finder han derimod, at Modersmaalet er i høj Grad stedmoderlig behandlet. Der er ogsaa den Fare ved disse Skoler, at i Stedet for at bygte den opvoksende Slægt til at optage sin Gerning i de forskellige borgerlige Stillinger, saa føre de for en stor Del Ungdommen ind paa, at de ville gaa Gæbedsvejen. Der er jo fra disse unge Mennesker, som have taget Præliminæreksamen, et stærkt Jagt efter at søge Stillinger under Staten, i Postvæsenet, Telegrafvæsenet og Jærnbanevæsenet, hvor der altid i Forvejen er overfyldt; medens det er i saa Tilfælde,